Speech: Leida Rijnhout
Conferentie "Routeplan voor een eerlijke economie"
3 febr. 2011

Met als centrale vraag:

Gaat het middenveld de afslag missen ?
Of toch niet ?

Leida Rijnhout
Executive Director ANPED
www.anped.org

Beste dames en heren, beste vrienden en vriendinnen,

Het is voor mij een hele eer om de aftrap te mogen geven voor, alweer de vierde jaarlijkse conferentie van het Platform Duurzame en Solidaire economie. We zijn weer in grote getale gekomen, en dat is hoopgevend voor de toekomst en vooral voor het fundament wat we hiervoor vandaag gaan leggen.

Vandaag gaan we de route uit stippelen naar een duurzame en faire economie. Centrale vraag voor mijn lezing is: gaat het middenveld de afslag missen of toch niet ? Die vraag komt voor mij niet uit de lucht vallen. Na enkele tientallen jaren ervaring in het middenveld, voel ik me bij machte om te stellen dat middenveldorganisaties (NGOs, vakbonden, vrouwenbeweging, werkgeversorganisaties) toch erg veel steken laten vallen, of wellicht beter geformuleerd: vast zitten in hun eigen hokje, dat ze niet meer in staat zijn af en toe zich te bezinnen over een groter geheel en wellicht eens van route te wijzigen.

U zult, samen met mij, niet ontkennen dat de structuren van het middenveld (en de subsidiëring) erg subthema gebonden zijn, en steeds meer korte termijn resultaten vragen. Het Platform Duurzame en Solidaire Economie doet haar uiterste best deze trend te doorbreken en wél lange termijn kaders uit te tekenen en een brede samenwerking mogelijk te maken om deze toekomstbeelden te realiseren.

Dit is de economie die we graag zien: alles in balans. Dat is nu niet het geval.. Maar ik ga deze morgen geen uitgebreide analyse van de wereld doen: Mensen die meer lezen dan hun dagdagelijkse krant, waar steeds minder instaat, kennen de rijtjes: over het massale verlies van biodiversiteit, de niet omkeerbare effecten van de klimaatverandering, de toenemende milieurampen en milieuvluchtelingen, het maar niet opgelost krijgen van het dichten van de kloof tussen rijk en arm, enz enz,

De wereld wordt steeds kleiner, zo is de toekomst als we niets doen. Maar zoals ik al zei: Ik ga die rijtjes dus niet voor U uit de doeken doen. U kent ze. En elk jaar worden ze erger, en meer onomkeerbaar. We weten dit. Probleem is dat de meeste mensen deze kennis onderdrukken, of toch weinig blijk geven van de urgentie.

....

Maar goed, even iets helemaal anders: want ik zou graag eens de volgende situatie aan U willen voorleggen:

Stel U gaat met uw moeder naar de dokter, ze voelt zich al enige tijd onwel. De huisarts onderzoekt haar, doet allerlei testen en stelt nadien vast dat Uw moeder lijdt aan een vergevorderd stadium van longkanker. Hij neemt U even apart en vertelt U dat uw moeder zeer ernstig ziek is. Hij zegt U ook, dat het beter is dit niet aan uw moeder te laten weten. Dit nieuws zou uw moeder alleen maar uit evenwicht brengen, en daarbij het zou toch niet lukken om haar van die rookverslaving af te helpen. Dat zou een onmogelijke opdracht zijn, dus verkiest hij het slechte nieuws te verzwijgen. Om dan toch maar iets te doen schrijft hij haar wat aspirines voor. Hij prefereert dus de gemoedsrust van uw moeder en onderneemt geen pogingen om iets aan die rookverslaving te doen. Hij verkiest dit <u>boven</u> een daadkrachtig ingrijpen en een straffe behandeling, die wellicht pijnlijk is en moed vraagt.

Ik neem aan dat U niet gelukkig zou zijn in dergelijke situatie en nog minder met de huisarts in kwestie. Ik vermoed zelfs dat U een dergelijk huisarts zult aanklagen bij de Hoge Raad voor Geneesheren. Terecht.

Wel in zo'n zelfde situatie zit Moeder Aarde... want de diagnose voor onze Planeet, Moeder Aarde, Pachamama is even duidelijk en even slecht. Ze lijdt aan een ernstige vorm van kanker. We kunnen hier niet blind voor zijn. We kunnen onze kop niet in het zand blijven steken voor een dergelijke vaststelling. Helaas wordt dat nog steeds op grote schaal gedaan. Door politici, beleidsmakers, middenveldorganisaties, vakbonden, bedrijven en individuele burgers.

Natuurlijk is er een algemeen aanvoelen dat er iets grondig mis gaat. Maar grote stappen om dit te stoppen worden eigenlijk niet genomen. Er worden als het ware aspirines voorgeschreven..

Er is even een moment van hoop geweest na de financiële crisis, toen mensen dachten: dit is het moment van bewustwording ! Nu moeten we onze kans

grijpen om de economie om te gooien en het in een richting te brengen die positief is voor mensen en omgeving.

Helaas: Neen, overal om me heen zie ik de wereldleiders weer terug grijpen naar de oude denkbeelden, naar het economisch systeem dat juist leidt tot milieu- en sociale onrechtvaardigheid.

Hebben we te maken met een vorm van collectieve ontkenning ? Wat is het ?.. dat ons doet aarzelen tot fundamentele verandering te komen ? Gebrek aan durf ? Gebrek aan inzicht ?
In mijn ogen gebrek aan verantwoordelijkheidszin en plichtbesef.

Natuurlijk zijn er uitzonderingen, uiteraard, maar over het algemeen mogen we stellen dat alle initiatieven ten spijt, op de diverse niveaus, we er maar niet in slagen om echt werk te maken van duurzame productie en consumptie, of verdergaande klimaatveranderingen te stoppen of het actieve proces van verarming en verrijking een halt toe te roepen.

Voor vandaag ga ik me beperken tot de rol van het middenveld. Zoals we hier zitten en sowieso mijn professionele biotoop is, al meer dan 30 jaar. Ik weet niet of U er vorig jaar bij was, en zich nog het einddebat herinnert met kopstukken uit het Nederlandse en Vlaamse middenveld. Ik had toen de eer om dat debat te modereren. Het was een van mijn grootste decepties van de afgelopen jaren. Ik weet niet of ik mijn wanhoop toen wat heb kunnen onderdrukken, of dat U toch hebt gemerkt: maar ik was ten einde raad. Het bleek dus vrijwel onmogelijk te zijn om de dames/heren, bazen/bazinnen van vakbonden, NGOs, milieuorganisaties en andere bewegingen te laten zeggen wat ze gingen doen om de duurzame en solidaire economie radicaal in te zetten.

De vertegenwoordiger van de vakbond zei ijskoud dat hij zijn achterban niet kon gaan vertellen dat de huidige ideeën over economische groei en werkgelegenheid wel eens de drivers konden zijn van onduurzame ontwikkeling. Nee, dat is een té complex verhaal.
Oòk voor de N/Z-organisaties, die campagnes met simpele boodschappen moeten voeren om geld in het laatje te brengen. En de milieubeweging die ook liever louter inzet op het verhaal van de eco-efficientie, omdat ze graag een positief verhaal vertelt aan de mensen. Draai een spaarlamp in, koop bioproducten:

probleem opgelost. Complexe analyses over economie en machtsrelaties wil hun achterban niet horen.. (vinden ze)
Mijn rok zakte er van af.. En we zijn die dag dan ook helaas niet geëindigd met een volmondig ”ja” van de grotere organisaties om radicaal het roer om te gooien.

Ja, inderdaad, het doet denken aan het orkest van de Titanic.. Muziek blijven spelen die de mensen graag horen, ondertussen worden de dekstoelen wat verschoven, en inmiddels gewoon regelrecht op die ijsschots afstormen.

Lieve mensen: Dit moet anders ! Het probleem van de huidige samenleving is dat we niet meer kunnen spreken van een systematisch ontkenning van een paar wereldleiders, maar dat het gewoon deel geworden is van onze cultuur. We staan er niet eens meer bij stil. Vervreemding alom. Er is geen voeling meer met de consequenties van ons gedrag. We geloven teveel in de schijnoplossingen van eender wie en komen niet verder dan kleine aanpassingen aan een fundamenteel fout systeem.

Probleem is, volgens mij, dat we teveel zijn gaan geloven in onze eigen geschreven mythes.

Ik ga er een zestal noemen:

1) <u>De mythe van de technologie:</u> technologische innovatie en eco design zijn belangrijke hulpmiddelen om een aantal van de grote uitdagingen waar we voor staan te ondersteunen. Sommige technologieën zijn erg twijfelachtig, en kunnen wellicht meer schade aanrichten op lange termijn dan ze op korte termijn voor oplossingen zorgen; Maar goed, in het algemeen kan je stellen dat innovatie uiteraard niet slecht is. Eco efficiëntie, hernieuwbare energie zal zeker een bijdrage leveren aan het minder snel schaars worden van de natuurlijke hulpbronnen. Maar het zal, zoals vaak gezegd wordt, ons slechts "wat meer tijd geven om te kunnen vervuilen". En dan niet te vergeten het gekende "rebound" effect.

Laatst las ik in een krant een advertentie van één van die "groene auto's", waar je tegenwoordig subsidie voor krijgt als je die koopt. En het bijschrift was: als U deze auto koopt verdient U 2.000 Euro, waarmee U (en toen stond er een lijstje met dingen die je kunt gaan doen of kopen) Eentje daarvan was: bv op vakantie naar de Bahama's !. Netto klimaatwinst : groot vraagteken.

2) <u>De mythe van de economische groei</u>:

1971 ....

Dit affiche dateert van 1971 ! Als reactie op het rapport van de Club van Rome, 'Limits to Growth" Ik noem een paar krantenkoppen uit die tijd: "Ramp bedreigt de wereld", "De wereld moet blijven" en "Zijn we nu allemaal gek geworden?" Elseviers Weekblad formuleert het op 2 oktober 1971 zo:

Elseviers Weekblad (2 okt 1971)

.... "Het rapport bevestigt met wetenschappelijke zekerheid het einde van het economisch groeisysteem. Om de groei te kunnen stoppen zijn evenwel immense veranderingen in ons denken nodig, waardoor de meeste van onze huidige motivaties in de lappenmand terecht moeten komen. Dit vereist een ommezwaai van politici, journalisten, industriëlen, verenigingsbestuurders en talloze anderen die groei als een natuurlijk en eindeloze zaak beschouwen"...

Mag ik alle mensen vragen die in 1971 de 18 jaar voorbij waren en dus toerekeningsvatbaar mochten worden geacht: Wat hebt U met deze kennis gedaan ?

De noodzaak van economische groei (in termen van BBP) is de meest hardnekkige en moeilijkst bespreekbare mythe van de huidige tijd. Want economische groei is nodig om te kunnen investeren, om de economie draaiende te houden, voor de werkgelegenheid etc. Ik weet niet of ik voor dit publiek nog moet uitleggen dat té veel economisch groei leidt tot milieudegradatie. Wat dan weer leidt tot sociale conflicten vanwege de race op de schaarse goederen. Er zijn hier al vele boeken over geschreven. De laatste die ik heb zien passeren is een studie gedaan door Universiteiten in Australië, Singapore en Amerika, en daarin kwam naar voren dat de landen met de meeste impact op het milieu de landen zijn die het rijkste zijn. Rijkdom van een land is de belangrijkste aandrijver voor milieu impact. Eén van de onderzoekers, verwijst naar de theorie die stelt dat hoe rijker een land is er meer toegang is tot schone technologie, en men bewuster omgaat met het milieu. Niets blijkt minder waar te zijn. Het zijn de rijkere landen die het meeste schade aanbrengen aan milieu[1].
En dan natuurlijk alle feiten die de wereld in worden gebracht door het Global Footprint Network, waar ook overduidelijk wordt aangetoond dat de welvaart van de rijke landen voor het grootste deel gebaseerd is op de ruggen van de armere landen.

We komen hier vast nog op terug vandaag.

[1] **Corey J. A. Bradshaw, Xingli Giam, Navjot S. Sodhi**
1 The Environment Institute and School of Earth & Environmental Sciences, University of Adelaide, Adelaide, South Australia, Australia, **2** South Australian Research and Development Institute, Henley Beach, South Australia, Australia, **3** Department of Biological Sciences, National University of Singapore, Singapore, Singapore, **4** Department of Ecology and Evolutionary Biology, Princeton University, Princeton, New Jersey, United States of America, **5** Department of Organismic and Evolutionary Biology, Harvard University, Cambridge, Massachusetts, United States of America

3) <u>De mythe van de marktwerking</u>: OK, eindelijk is er dan wat bewustzijn bij economen over de milieuproblematiek. OK, ze gaan er wat aan doen: ze gaan het milieu gewoon in de economie integreren: ze geven een prijs aan het milieu en dan zal automatisch de markt het gebruik van milieu gaan reguleren en beheren. Kwestie van de juiste rekensommetjes te maken. Voila !
In meer vernuftige constructies komen we dit denken tegen in de klimaat-onderhandelingen: de koolstofmarkt, of in de biodiversiteit onderhandelingen: de TEEB (economie voor het eco-systeem en biodiversiteit) , eco system-services, etc. Milieu-economen zijn er druk mee. Maar natuur is niet te koop. Net zomin als echte vriendschap en liefde te koop is.
In mijn ogen wordt er expliciet of impliciet teveel vertrouwd op de marktmechanismen, waar de prijs alles reguleert; Maar zelfs als dit een eerlijke prijs is, mét integratie van sociale en milieukosten, dan nòg zullen er andere instrumenten nodig zijn. Want er zal altijd iemand te vinden zijn die het laatste exemplaar van een plant, beest whatever zal willen opkopen. En dan ?
Op 6 januari dit jaar is een exemplaar van de zeldzaam geworden blauwvin tonijn verkocht op een Japanse markt voor 396.000 dollar. Op deze manier ben je niet bezig met natuurbehoud, zo maak je de natuur kapot. Regulering en plafonnering van consumptie en productie zijn absoluut noodzakelijke instrumenten.

Iets helemaal anders:

4) <u>de mythe van de “good feeling”</u> - Vaak als ik ergens een lezing geef over bv “de-growth”, krijg ik als eerste reactie: “ik word zo depressief van U”. Tja, ik word vaak depressief van mensen die in ongelimiteerde groei geloven, omdat ik weet wààr dat toe gaat leiden.. en dat vind ik een vreselijk toekomstbeeld, vooral voor mijn kinderen. Mensen willen liever positieve verhalen horen, en uiteraard (zoals dat heet) mét “handelingsperspectief”. Laat mij duidelijk zijn: hier is niets mis mee. Alleen denk ik dat het wat is doorgeschoten en dat in de meeste campagnes niet meer wordt uitgelegd waarom men van gedrag zou moeten veranderen. Nee, het is “trendy” om groen te zijn. Ook hier is er sprake van vervreemding. Wat is de eigenlijke reden van gedragsverandering ? Om er bij te horen ? Of om (in grote termen) ‘de wereld te verbeteren’?

Volgens Jeremy Rifkins , auteur van de "Empathic civilisation" heeft de kennis dat een ander lijdt of last heeft van jouw gedrag wel degelijk invloed op eigen handelen. En is dat nieuwe handelen blijvend en gefundeerd, niet afhankelijk van hypes. Negatieve verhalen (de consequenties duidelijk maken van het huidige gedrag) hebben wel degelijk invloed en blijvend invloed. "Angst is een goede raadgever voor ecologisch handelen", beweert Herman Konings, trendverkenner uit Vlaanderen.
Vroeger waren "Name and Blame" acties gekende instrumenten om, met name bedrijven, tot bijsturing van beleid te krijgen.

Het té veel gericht zijn op de positieve verhalen (het creëren van de good feeling), leidt tot depolitisering. Politiek boodschappen worden nauwelijks meer gehoord.

Een voorbeeld uit mijn vroegere sector: ontwikkelingssamenwerking
Er wordt tegenwoordig meer nadruk gelegd op de positieve zaken in Afrika: je moet echt gaan investeren in die landen, want ze kunnen daar goed dansen, dragen kleurige kleding en ze lachen altijd! Ze zijn het waard ! (sorry ik trek het nu wat op flessen). Nogmaals geen verkeerd woord om Afrika positief te benaderen. Maar het schiet wat door. Want waar is de boodschap dat er misschien wel té veel wordt geïnvesteerd in die landen (om onze levensstijl te kunnen behouden) om alle natuurlijke hulpbronnen daar weg te halen, milieurampen achter te laten, en dankbaar gebruik maken van goedkope arbeidskrachten. Dat is namelijk nog steeds de realiteit van de meeste mensen in Afrika. Maar daar horen we bijna niemand meer over.. Nee, dat mag niet van de huidige PR-mensen in het NGO-wereldje: want daar worden mensen depressief van.. en dat zou leiden tot apathie, ipv actie. Maar ik heb mij toch gruwelijk geërgerd aan de laatste campagne van De Vlaamse N/Z koepel: zij organiseren nu vooral muziekconcerten en fietstochten (onder het mom "wij wachten op de realisatie van de MDGs")

We wachten..... en wachten...

En wachten...

Wachten ???? **Doe** iets zou ik zeggen !! En is wachten op anderen in de hoop dat die gaan ingrijpen juist geen vorm van apathie ?

"*Greening the Greed*" ?

5) <u>de mythe van de kracht van de consument</u>: Uit het voorgaande zou ik dus willen stellen dat de laatste decennia het middenveld sterk is ge-de-politiseerd. Of de achterban wordt herleid tot gulle gevers (en ondertussen vermaakt met goede muziek, of met allerhande gadgets). Of, met name in de milieu- en consumentenbeweging, aangezet tot ander koopgedrag. Nogmaals aanzetten tot ander koopgedrag, daar is niets mis mee. Wél als het ten koste gaat van het verhaal er achter. In de huidige discussies over "Green Economy" (UNEP en dergelijke) wordt vooral de groene economische activiteiten gepromoot. Anders consumeren. Prima.

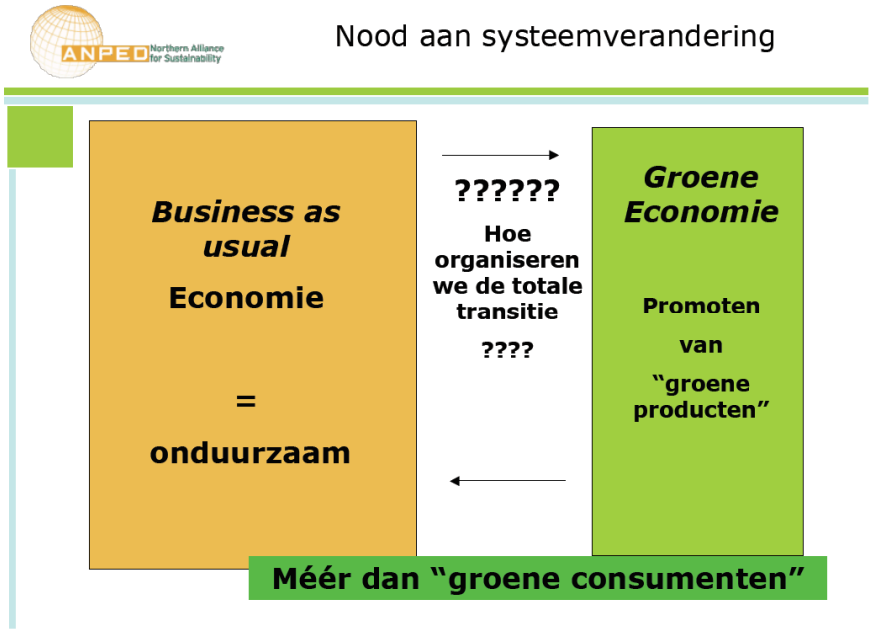

Maar er wordt bijna geen enkel voorstel gedaan om de 'bruine economie" af te bouwen. En dat doe je niet alleen met groenere producten te kopen. Deels wel natuurlijk. Maar een valkuil is dat we verzanden in het vergroenen van de graaicultuur. Nooit genoeg. We zullen ook moeten consuminderen. En daarbij : voor een algehele transitie hebben we ook andere instrumenten nodig, die we politiek en cultureel moeten afdwingen. Dit vereist actief en politiek geëngageerd burgerschap. We hebben geen nood aan louter groene consumenten, maar we willen een duurzame samenleving met actieve burgers.

6) de mythe van de huidige democratie: Ik ben een absolute gelover in de democratie. Maar voor een goed functionerende democratie heb je bewuste burgers nodig en politieke leiders mét visie. Dan heb je als stemmer iets te kiezen. Ik heb soms het idee dat het tegenwoordige de omgekeerde wereld is. Politici gaan hun oor ten luister leggen bij wat de kiezer wil. (ook hier weer: niets mis mee, tenzij het begint door te schieten). En wat wil de kiezer: van alles meer, maar wel minder belastingen. Een soort "U vraagt en wij draaien": de

verzoekplaten democratie. Oftewel populisme. Korte termijn denken, ipv de grote ideologieën van vroeger. De politieke leiders hielden in beter tijden een breder toekomstkader voor ogen: liberaal, socialistisch, whatever, maar een ideologie die een langere termijn bestreek. Ik ga hier nu geen uitgebreide analyse doen hoe het in de politiek zover is gekomen, dat is niet mijn terrein.

Maar ik wil wél kwijt dat het mede een taak, oftewel plicht, van het middenveld is om zowel de politicus als de burger te blijven sensibiliseren op dit punt. Dus herleid je achterban niet tot slechts een bewuste consument of gulle gever. Maar werk aan actief en bewust burgerschap.

Als de politicus niet meer op lange termijn wil denken, de individuele burger het niet wil, of alleen te zwak staat, om invloed uit te oefenen, dan hebben we alleen nog het middenveld over om die taak te vervullen. Als datzelfde middenveld ook gedepolitiseerd is dan is er weinig hoop.

Dus: het aloude cliché: we raken uit deze, mijn inziens, hopeloze situatie als we in staat zijn tot een paradigma shift die komaf maakt met dergelijke mythes en

weer politiekere keuzes durven maken. Middenveldorganisaties moeten weer hun nek durven uitsteken: zeggen waar het op staat. Zoals er toentertijd reacties waren op de Brede Matschappelijke Discussie (over kernenergie). De uitkomst was toch al duidelijk. Ook heel vaak het geval in het zogenaamde polderoverleg. Consultatierondes heten die tegenwoordig: maar het is vaak niet meer dan een goedkeuring wat al van bovenaf was voorgekookt. In Vlaanderen was dit zò overduidelijk, bij de totstandkoming van de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling. Alles was al voorgekauwd (was namelijk copy paste van de Vlaamse Lissabon strategie). De milieuorganisaties hebben dit vrijwel zonder enige kritiek ondertekend: gevolg: Kris Peeters bleef aan iedereen die het horen wilde verkondigen dat die strategie samen met de milieubeweging was geschreven.. zo laat je je dus gebruiken. Netto milieuwinst ? groot vraagteken.. de milieubeweging is monddood gemaakt, ze kunnen moeilijk hun zogenaamd eigen strategie bekritiseren.

De belangrijkste eerste stap om te komen tot een Duurzame en Solidaire Economie zal vooral in ons hoofd gemaakt moeten worden. Door de juiste analyses te maken, zowel voor het probleem als voor de oplossing.

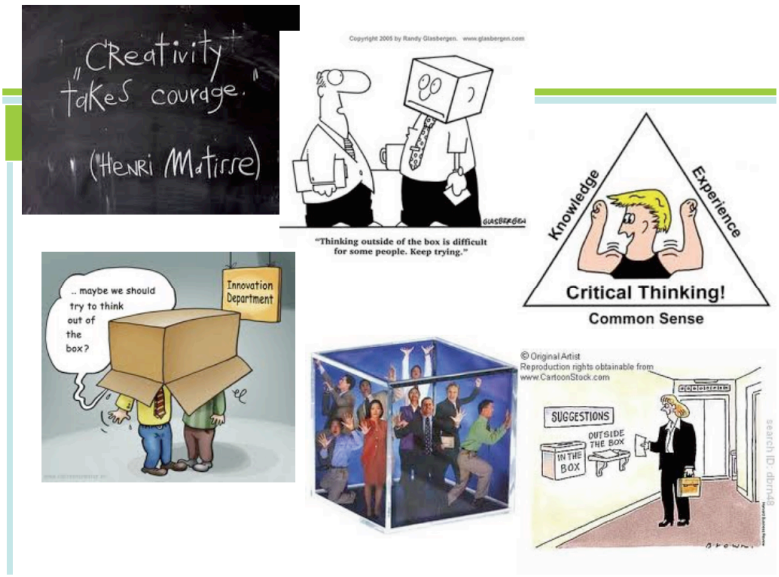

We moeten "out of the box" denken en komen met "out of the box" oplossingen. Je niet teveel afvragen: gaan de mensen het leuk vinden deze boodschap te horen ? Gaan politici gecharmeerd zin van dit idee ? Dat is niet je taak als middenveld. Je morele verantwoordelijkheid gaat verder!

Dit is een hele moeilijke opgave. Ik ben me dat heus wel bewust. Vorige maand heeft ANPED, een workshop georganiseerd met een twintigtal grote denkers van de wereld, allemaal verbonden aan internationale denktanks, om een beetje hetzelfde te doen als hier: een nieuw paradigma uittekenen voor een solidaire en duurzame economie (een van de thema's van de komende Rio+20 wereldtop, in 2012) en aangeven waar en hoe het best de verandering kan worden ingezet. Iedereen was als beste in staat om het probleem te analyseren. Ook nog wel om een nieuw paradigma uit te tekenen. Maar hoe daar te geraken ? Daar vielen toch vaker de stiltes. De eeuwige keuze: is dit haalbaar of niet.

Een voorbeeld: iedereen was er van overtuigd dat het monetaire stelsel (gebaseerd op vroegere goudvoorraden en nu tegenwoordig gebaseerd op luchtkastelen) een oorzaak van de problemen was. Een oplossing werd gezien in

een alternatief geldsysteem dat gerelateerd is aan natuurlijke hulpbronnen, dus dan kost een bv een flesje cola niet alleen 2 Euro, maar ook 3 biodiversiteitsroebels (en die roebels zijn gequoteerd) zodat we op die manier onze biodiversiteit kunnen beheren.

Een out of the box oplossing, die alleen kan werken als er effectief in geloofd wordt en werk van wordt gemaakt. Is dit onmogelijk ? Ik denk het niet. Wellicht wel voor morgen, maar in de toekomst: waarom niet ?

We moeten niet bang zijn om ook de diepgewortelde ideeën en zaken in onze maatschappij te veranderen. Het creëert angst, dat is waar. Daarom dat het out of the box denken zo moeilijk gaat. Maar er is géén andere optie: het is zo overduidelijk dat de huidige weg tot nog meer ellende, gewapende conflicten, onzekerheid en onrechtvaardigheid gaat leiden. De enige uitweg is dan nog een soort van ongewilde en ongeplande "oorlogseconomie". En wie gaat die leiden ? Geert Wilders, Bart de Wever ? Ook geen leuk beeld.

Ik wil niet verzanden in doemscenario's, alleen maar oproepen tot de morele plicht van iedere burger, maar zeker voor middenveldorganisaties, om de durf en lange termijn visie te hebben en actief bij te dragen aan die ommezwaai voor een betere wereld voor ons allemaal. Die wereld is niet alleen mogelijk, maar vooral onvermijdelijk.

Neem de juiste route..

Investeer tijd, creativiteit en energie om die uit te stippelen..

Deze conferentie heeft als titel: routeplan voor een faire en duurzame economie. Belangrijk is dat er dus eerst het nieuwe paradigma wordt uitgetekend. En let wel: dit is een positieve boodschap !! want voor iedereen beter (op een paar verliezers na, maar minder verliezers als dat we heden ten dage hebben...).

De route er naar toe zal vele hobbels kennen, net als het straffe medicijn of behandeling wat de denkbeeldige dokter in het begin van mijn verhaal aan uw moeder zou moeten hebben gegeven.

Het vergt durf, inzicht en leiderschap om die route uit te stippelen. Zoals gezegd het middenveld is in de huidige politieke consternatie de enige die dat kan en moet doen. Wij moeten aan het stuur trekken om die (groene) auto de juiste afslag te laten nemen.

Dus mijn oproep voor vandaag: Als alle organisaties nu eens minimaal 5-10% van hun personeel inzet om bij te dragen aan een dergelijke ommezwaai ? En deel uit te maken van deze brede alliantie. Dat zou nog eens een groot effect kunnen geven.

Kan dat het engagement van deze dag zijn ?

Je hoeft daarbij je eigen identiteit en actieterrein niet te verloochenen. Je hoeft daarbij niet volledig op te gaan in het grote geheel, maar deel uitmaken van dit geheel, en de eigen acties in de richting te laten gaan van die afslag die genomen moet worden. Een deel van de grote puzzel worden, die noodzakelijk is om een geheel te vormen.

Zodat we moeder aarde met de juiste behandeling weer beter krijgen. Een moeilijk en hobbelig parcours, maar laat toekomstige generaties niet tot de conclusie komen dat we wel geweten hebben dat we op een drama afstevenden, maar te onverantwoord, te laf, te gevangen zaten in de eigen structuurtjes; om op het juiste moment, nu het nog kan, ingegrepen te hebben!
DANK U.

Dank U !

Leida@anped.org

Enne... met de juiste behandeling
kan Pachamama weer lachen ! :-)